

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
T.a.v. mevrouw S.T.M. Hermans
Parnassusplein 5
2511VX Den Haag

Zoetermeer, 2 juni 2026

Betreft: Reactie ZKN wetspakketten speelveld msz

Geachte mevrouw Hermans,

Gisteren hebt u de Tweede Kamer geïnformeerd over twee wetspakketten die het kabinet wil doorvoeren om een 'eerlijk speelveld' in de zorg te bewerkstelligen. Dat er iets moet gebeuren om goede zorg ook in de toekomst beschikbaar te houden voor iedereen die dit nodig heeft, is evident. We hebben immers te maken met een beperkt aantal zorgprofessionals en we willen de zorgpremies betaalbaar houden.

ZKN waardeert uw voornemen om de zorgtransformatie die nodig is te stimuleren met een aantal maatregelen. **Wel roepen wij u op ervoor te zorgen dat de maatregelen die u wilt treffen ook het beoogde effect hebben, én ervoor te zorgen dat de voordelen van ondernemerschap – die juist nu zo hard nodig zijn – behouden blijven.** ZKN denkt graag mee over het flankerend beleid dat nodig is om de maatregelpakketten te laten werken. Hiervoor doen wij alvast een concrete voorzet in de bijlage. Daarnaast geven wij u graag een aantal aandachtspunten mee.

1 De nodige verandering komt van innovatieve aanbieders

We zijn het met u eens dat we voor een grote veranderopgave staan. In dit kader weet u natuurlijk dat grote veranderingen zelden komen van de gevestigde orde. Die is doorgaans vooral bezig met behoud van de status quo. Een goed voorbeeld hiervan is de brandbrief van de Nederlandse Vereniging van Ziekenhuizen (NVZ) eind december; met deze brief laten de ziekenhuizen (met veruit het grootste zorgvolume) zien dat zij heel goed begrijpen dat zij moeten veranderen om de uitdagingen in de zorg het hoofd te bieden. Hun reflex is echter om de oorzaken en oplossingen buiten zichzelf te zoeken. Terwijl iedereen met historisch perspectief weet dat de echte transformatie moet komen van de gevestigde orde, en dat deze alleen in beweging komt onder invloed van nieuwe, innovatieve partijen zoals klinieken. Er moet dus niet méér geld naar de ziekenhuizen om hetzelfde te doen, we moeten anders gaan werken omdat we meer moeten doen met minder mensen. We rekenen erop dat u als VVD-minister ervoor zorgt dat de zorg in Nederland kan blijven profiteren van de voordelen van ondernemerschap.

2 Voordelen gereguleerde marktwerking juist nu in stelling brengen

Er is in Nederland bewust gekozen voor gereguleerde marktwerking in de planbare zorg, en dat is goed! Aanbieders zoals zelfstandige klinieken zorgen voor efficiëntie, innovatie en investeringen in de zorg. Zij versterken de markt en uw eigen onderzoeken laten zien dat patiënten hiervan profiteren: de kwaliteit van zorg is hoog en de wachttijden zijn korter, tarieven dalen en de patiëntvriendelijkheid verbetert.

Met de demografische ontwikkelingen en de huidige arbeidsmarktproblematiek, is het zaak dat het systeem van gereguleerde marktwerking juist méér aan het werk wordt gezet, zodat het kan doen waarvoor het is bedoeld.

Dit brengt ons bij nieuwe toetreders: zij horen bij dat systeem, net als gezonde marktmacht tussen partijen waardoor onderhandelingen uiteindelijk leiden tot de beste afspraken voor iedereen: zorgaanbieders én patiënten. Ook hier rekenen wij op u als VVD-minister om ervoor te waken dat het afschaffen van de vergoeding voor ongecontracteerde zorg gaat leiden tot slechte contracten voor kleine zorgaanbieders, nog meer marktmacht voor grote aanbieders (met hogere tarieven) én klassezorg (mensen met voldoende geld zullen hun weg vinden naar een snellere behandeling als de wachttijden nog verder toenemen).

3. Alle zorgaanbieders moeten passender gaan werken

Iedereen is ervan doordrongen dat alle zorg passend moet zijn. Dat is een uitdaging waar álle zorgaanbieders voor staan en die wij onderschrijven. Sterker nog: ZKN heeft passende zorg onderdeel gemaakt van het ZKN-keurmerk om deze beweging bij klinieken te versnellen. In dit kader willen wij nogmaals benadrukken dat niet-passende zorg niets te maken heeft met niet-gecontracteerde zorg. ZKN-leden leveren passende zorg (conform de richtlijnen) maar bijna de helft heeft (grotendeels ongewild) niet met alle zorgverzekeraars een contract. Deze zorgaanbieders willen wel een contract maar krijgen er geen, terwijl de wachttijden voor hun specialismen ver boven de Treeknorm liggen. Tegelijkertijd gaat u in uw brief voorbij aan de hoeveelheid niet passende zorg die geleverd wordt door ziekenhuizen; dat zij een contract hebben met alle zorgverzekeraars (vanwege hun marktmacht) betekent natuurlijk niet dat zij efficiënt werken of geen onnodige onderzoeken of behandelingen zouden doen. De transformatie zit 'm nu juist in alleen de juiste zorg leveren en zo efficiënt en goed mogelijk, op de juiste plek.

Ten slotte: een oproep

ZKN heeft met veel interesse de rapporten gelezen die u hebt laten uitvoeren naar het speelveld in de msz. En we zijn positief over de uitkomsten: er zijn geen échte aandachtspunten in de msz geconstateerd en hiermee dragen de onderzoeken bij aan meer nuance in een gepolariseerde discussie. De onderzoeken onderschrijven wat wij allang weten: de ongecontracteerde msz is klein (0,7%) maar wel van wezenlijk belang: het is een belangrijk onderdeel van ondernemerschap wat er mede voor zorgt dat de medisch-specialistische zorg in ons land doorontwikkelt naar een gezonde sector die in staat is toegankelijk te blijven voor iedereen die dit nodig heeft.

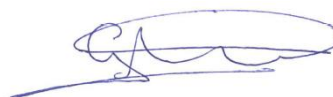
Op basis van bovenstaande roepen we de minister en alle andere zorgpartijen op niet tegemoet te komen aan de weerstand die de gevestigde partijen bieden; we roepen alle partijen op om met elkaar (op basis van feiten en cijfers) in gesprek te gaan over de gemeenschappelijke opgave waar we voor staan. En hierbij oog te hebben voor de voordelen van ondernemerschap, zodat onze patiënten hiervan blijven profiteren.

Vanzelfsprekend gaan wij graag met u in gesprek om te komen tot beleid waarmee de zorg in Nederland het hoofd kan bieden aan de uitdagingen waar we met elkaar voor staan. Daarvoor is het noodzakelijk dat we optimaal gebruikmaken van de voordelen van ondernemerschap.

Met vriendelijke groet,



dr. Hanneke Klopper
Voorzitter Zelfstandige Klinieken Nederland



Ginette van Riel
Plv. directeur Zelfstandige Klinieken Nederland

Voorstel ZKN

Bijlage brief reactie maatregelen eerlijk speelveld

2 juni 2026

ZKN maakt zich zorgen over het voornemen van de minister van VWS om de vergoeding voor ongecontracteerde zorg (artikel 13) te schrappen. Dit heeft veel negatieve effecten. ZKN roept de minister van VWS op om pas over te gaan tot eventuele aanpassing van de vergoeding voor niet-gecontracteerde zorg, als aan negen voorwaarden is voldaan.

ZKN begrijpt de inhoud van het wetspakket 'een zorglandschap dat past'

Wij zijn het met de minister van VWS eens dat het huidige zorglandschap niet meer past bij de zorgbehoefte van deze tijd: we moeten het met elkaar op een andere manier organiseren.

- Wij begrijpen dat de minister actiever wil sturen op de benodigde capaciteit in de regio. Als belangrijke zorgaanbieder doen klinieken daar graag aan mee. Dit komt natuurlijk pas goed van de grond als planbare zorg ook in de regio wordt besproken (dit is nu nog niet het geval) en klinieken ook door zorgverzekeraars worden uitgenodigd voor deelname (ondanks afspraken in het IZA is dit nog steeds niet het geval).
- Wij onderschrijven de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor anw-diensten: als we met elkaar de juiste zorg naar de juiste plek brengen, moeten we ook gezamenlijk de beschikbaarheidsfuncties van ziekenhuizen invullen. Ook hier geldt dat klinieken hier graag aan meedoen (meer en meer klinieken pakken deze taak ook op in samenwerking met de omliggende ziekenhuizen).
- Wij onderschrijven dat de informatiepositie van zorgverzekeraars moet verbeteren: met meer informatie over wachttijden en zorguitkomsten kunnen zij beter aan hun zorgplicht voldoen door meer in te kopen bij passende zorgaanbieders (wat nu vaak nog niet gebeurt). Wat ons betreft gaat dat hand in hand met een versteviging van de zorgplicht van de zorgverzekeraars.

ZKN maakt zich zorgen over het wetspakket 'zekerheid dat passende zorg er is'

Wat betreft de maatregelen op het gebied van ongecontracteerde zorg maken wij ons zorgen dat het voorgenomen wetspakket de situatie alleen maar zal verslechteren:

- ➔ niet alle klinieken kunnen zonder de vergoeding van ongecontracteerde zorg voortbestaan,
- ➔ lang niet alle medewerkers zullen automatisch gaan werken bij andere zorgaanbieders,
- ➔ wachttijden zullen (weer) langer worden,
- ➔ innovatieve nieuwkomers krijgen geen kans meer,
- ➔ klinieken zullen zich over de grens gaan vestigen.

ZKN dringt er bij de minister van VWS op aan om pas over te gaan tot het aanpassen van de vergoeding voor niet-gecontracteerde zorg nadat de minister maatregelen heeft getroffen waarmee de zorg in Nederland blijft profiteren van de positieve effecten van ondernemerschap.

Wij doen hiervoor negen aanbevelingen:

1. Herzie de handvatten contractering zodat er objectieve, toetsbare criteria zijn op basis waarvan contractering plaatsvindt.
2. Scherp de zorgplicht aan en maak deze dwingend. Zorgverzekeraars kunnen enkel gemotiveerd partijen niet contracteren die niet voldoen aan de objectieve en toetsbare criteria.
3. Zorg voor inzicht in wachttijden op regionaal niveau voor alle relevante zorgpartijen (patiënten, zorgaanbieders, verzekeraars en toezichthouders) zodat de mate van zorginkoop beoordeeld kan worden.
4. Zorg ervoor dat de NZa ook daadwerkelijk handhaaft op zorgplicht. Voldoende zorginkoop moet objectief aantoonbaar worden gemaakt door zorgverzekeraars in hun regio. In geval van een geschil moet de NZa optreden.
5. Benut het bestaand (wettelijk WKKGZ-) instrumentarium zoals de richtlijnen voor passende zorg, en zorg ervoor dat de IGJ hier toezicht op houdt.
6. Zorg voor wet- en regelgeving die voorziet in meer inzicht in kwaliteit en uitkomsten van zorg, met de IGJ als toezichthouder.
7. Geef zorgverzekeraars meer controlemogelijkheden rondom rechtmatigheid en gepast gebruik van aanbieders, zodat zij meer mogelijkheden hebben om onderzoek te doen bij gecontracteerde en ongecontracteerde aanbieders.
8. Verplicht zorgverzekeraars (als de partij die in de lead is in de regio) om zorgaanbieders, ongeacht hun contractstatus, te betrekken bij regionale samenwerking.
9. Zorg ervoor dat er ruimte is voor nieuwe toetreders om zich te vestigen, en stel hier een vaste set spelregels voor op waarbij ze de gelegenheid krijgen om zich te bewijzen tegen een redelijke vergoeding.
